

Fokus på storfe lus

– for å bidra til bedre dyrevelferd og større verdiskaping fra huder og skinn.

Ved innsett av besetningen og sen høst er riktig tidspunkt for bekjempelse av lus. Lusebestanden er sannsynligvis liten ved innsett, men kan vokse sterkt gjennom vinteren. Dyrene går tett oppi hverandre og lusa spres raskt. Dette kan gi både utrivelige dyr og skader på hud og skinn. Sterkt angrep av blodlus på kalv vil kunne gi både sykdom og dødsfall.

Økende problem

Lus er fortsatt utbredt og de aller fleste besetninger som ikke gjør noe aktivt for å bekjempe lus har det. Særlig er pelslus utbredt. Undersøkelser viser at det er mer lus og skader på kjøttfehuder enn på huder fra NRF-dyr. Forskjellen skyldes selvsagt ikke rasen i seg selv, men driftsformen. De siste årene har det skjedd en svært markert økning i forekomsten av luseskader, og andelen huder som er skadd nå er veldig høy. Dette viser at vi stadig må være på vakt. Salget av lusemidler har økt kraftig, men fordelingen av salget gjennom året kan tyde på for mange behandler på feil tidspunkt – etter at skaden har skjedd.

Riktig tidspunkt for behandling er på høsten før bestanden av lus øker. Det er vanskelig å påvise lus, men følgende besetninger bør behandles uansett:

- Besetninger som ikke er behandlet på flere år
- Besetninger som kjøper dyr
- Besetninger som deltar på fellesbeite eller fellesfjøs deler av året
- Besetninger som har annet omfattende samarbeid

For storfe er det nå flere tilgjengelige lus preparater fra to ulike grupper av parasittmidler. En av disse gruppene virker også mot innvollsorm. Dette kan være aktuelt å kombinere i noen besetninger. Dette må avklares med veterinær i den enkelte besetning. For behandling mot lus er det helle-på preparatene som er førstevalget. Disse brukes ved å helle riktig dose på huden, ikke i hårlag, langs rygglinja. Derfra vil det aktive stoffet spre seg over hele huden. Aktuelle preparater har ingen eller svært kort tilbakeholdelsesfrist både for kjøtt og mjølk.

Det viktigste å huske på ved behandlingen er:

- Alle dyr i besetningen skal behandles. Lus er mest utbredt og skaper størst problemer hos unge dyr – typisk kalver og ungdyr. Derfor skal alle dyr behandles - ikke minst okser og kviger på binge. For noen av preparatene er det advart mot å behandle kalver under 14 dager. Kan det unngås ved å planlegge litt, er det derfor en fordel.
- Hos storfe er klipping en fordel for både lusebehandling og rene trivelige dyr generelt, men det er ingen forutsetning for å behandle mot lus. Det er derfor bedre å behandle nå og klippe seinere, enn å vente på å få klipt og kanskje aldri komme så langt. Å klippe ei stripe langs ryggen kan være et godt og raskt alternativ.

Kilde: "Tid for å tenke på lus" (Animalia) og "Lus og hudskader hos storfe" av Ola Nafstad (Animalia)

De aller fleste besetninger som ikke gjør noe aktivt for å bekjempe lus har det.